

Sygn. akt I CZ 95/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku Z. N.
przy uczestnictwie Z. S. i S. B.
o stwierdzenie nabycia spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 listopada 2017 r.,
zażalenia uczestniczki Z.S.
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 11 maja 2017 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki postępowania Z.S. wniesioną od postanowienia tego Sądu z dnia 20 grudnia 2016 r. wydanego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po Z. M. (sygn. akt I Ca 1.../16).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że skarga kasacyjna została wniesiona przez pełnomocnika uczestniczki z naruszeniem terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. Pomimo kierowania korespondencji sądowej na adres wskazany przez uczestniczkę, odpis postanowienia tego Sądu z dnia 20 grudnia 2016 r. wraz z jego uzasadnieniem był dwukrotnie awizowany w dniach 9 i 17 stycznia 2017 r. i został następnie zwrócony jako niepodjęty w terminie. Wobec tego złożenie przez pełnomocnika uczestniczki postępowania skargi kasacyjnej w placówce operatora pocztowego w dniu 19 kwietnia 2017 r. należało uznać za dokonane z naruszeniem dwumiesięcznego terminu na wniesienie skargi kasacyjnej (art. 398⁵ § 1 k.p.c.).

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniosła uczestniczka postępowania, zarzucając Sądowi Okręgowemu błędy w ustaleniach faktycznych, które prowadziły do bezzasadnego odrzucenia jej skargi kasacyjnej jako wniesionej po terminie z art. 398⁵ § 1 k.p.c. Uczestniczka podniosła, że ustanowiła w sprawie pełnomocnika do doręczeń w osobie S. B. Pomimo tego, że korespondencja sądowa zawierająca odpis postanowienia z dnia 20 grudnia 2016 r. wraz z jego uzasadnieniem była kierowana na adres pełnomocnika do doręczeń, to jednak jako jej adresata oznaczano imiennie uczestniczkę postępowania. Przyjęty przez Sąd Okręgowy sposób adresowania przedmiotowej korespondencji uniemożliwił jej odbiór przez S. B., jako pełnomocnika do doręczeń, ze względu na brzmienie § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2010 r. z sprawie szczególnego trybu i sposobu doręczenia pism sądowych w postępowaniu cywilnym (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1222). Konsekwencją tego stanu rzeczy było jej podwójne awizowanie (9 i 17 stycznia 2017 r.), a następnie zwrot jako niepodjętej w terminie. Zaznaczono również, że po interwencji uczestniczki

postępowania, w dniu 2 marca 2017 r. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowego doręczenia odpisu postanowienia z dnia 20 grudnia 2016 r. wraz z jego uzasadnieniem na skutek oznaczenia jako adresata korespondencji S. B. - pełnomocnika do doręczeń Z. S. W konsekwencji dopiero z tą datą (2 marca 2017 r.) należało liczyć bieg terminu dwumiesięcznego na wniesienie skargi kasacyjnej przez uczestniczkę postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z akt sprawy wynika, iż uczestniczka postępowania ustanowiła pełnomocnika do doręczeń w osobie S. B. (k. 118 akt). Stosowne pełnomocnictwo nie zostało odwołane w toku postępowania. W konsekwencji, zgodnie z treścią art. 133 § 3 k.p.c., jeżeli w sprawie ustanowiono pełnomocnika procesowego lub osobę upoważnioną do odbioru pism sądowych, doręczenia należy dokonywać tym osobom. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego o doręczeniach mają charakter obligatoryjny, co oznacza, że wiążą zarówno sąd, jak i strony, wyłączając wszelką swobodną dyspozycję stron co do sposobu doręczania przesyłek sądowych. Jednocześnie wskazać należy, że z jednolicie ukształtowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż przepis art. 133 § 3 k.p.c. ma zastosowanie także wtedy, gdy sama strona zgłosi wniosek o doręczenie pisma (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2005 r., I CZ 20/05, nie publ.). Tym samym doręczenie pisma sądowego lub procesowego samej stronie, a nie ustanowionemu przez nią pełnomocnikowi oznacza naruszenie przepisów postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 stycznia 2015 r., IV CZ 81/14, nie publ., z dnia 30 czerwca 2016 r., I CZ 36/16, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2014 r., I UZ 22/14, nie publ.).

Uwzględniając powyższe stwierdzić zatem należy, iż Sąd Okręgowy - przyjmując bez bliższego wyjaśnienia tej kwestii, że uczestniczka postępowania skutecznie złożyła wniosek o doręczenie jej odpisu postanowienia z dnia 20 grudnia 2016 r. wraz z jego uzasadnieniem - z naruszeniem obowiązku wynikającego z art. 133 § 3 k.p.c., dokonał doręczenia uczestniczce postępowania odpisu prawomocnego postanowienia tego orzeczenia wraz z uzasadnieniem ze względu na oznaczenie w korespondencji imiennie uczestniczki postępowania jako adresata

pisma sądowego, a nie ustanowionego przez nią pełnomocnika do doręczeń w osobie St. B. (k. 468 akt). Wobec tego próby doręczenia odpisu prawomocnego postanowienia wraz z jego uzasadnieniem w dniach 9 i 17 stycznia 2017 r. nie mogły stanowić podstawy dla wywodzenia dla uczestniczki postępowania negatywnych skutków procesowych, w tym także w zakresie oznaczenia początku biegu terminu na wniesienie skargi kasacyjnej (art. 398⁵ § 1 k.p.c.). Przyjętej oceny nie zmienia przy tym okoliczność, że przedmiotowe pismo sądowe kierowane było na adres pełnomocnika do doręczeń, gdyż wobec błędnego oznaczenia adresata korespondencji pełnomocnik ten nie był uprawniony do jego odbioru (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2010 r. z sprawie szczególnego trybu i sposobu doręczenia pism sądowych w postępowaniu cywilnym, tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1222). Trafnie podniesiono więc w zażaleniu, iż prawidłowe doręczenie uczestniczce postępowania odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 20 grudnia 2016 r. wraz z jego uzasadnieniem nastąpiło na skutek zarządzenia z dnia 2 marca 2017 r. (k. 475) dopiero w dniu 14 marca 2016 r. (k. 476) i dopiero z tą datą należało wiązać początek biegu terminu na wniesienie przez nią skargi kasacyjnej przewidziany w art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., który nie upłynął przed wniesieniem przez nią skargi kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.

kc

jw